

Warszawa 1.09.2025 r.

Komentarz ZPP ws. propozycji wprowadzenia w Polsce podatku cyfrowego

- **Zjawisko zaniżania wysokości podatku CIT przez agresywną optymalizację jest w Polsce systemowym problemem. Nie istnieje żadna prawidłowość - ani dotycząca państwa pochodzenia firmy, ani branży w której ona funkcjonuje - determinująca rzetelność płatniczą podmiotów gospodarczych.**
- **Mając na uwadze powyższe, ZPP konsekwentnie opowiada się za systemowym rozwiązaniem problemów dotyczących ściągalności CIT, krytycznie oceniając wszelkiego rodzaju daniny sektorowe - w tym również proponowany podatek cyfrowy.**
- **Nie ulega wątpliwości, że wszystkie firmy operujące na polskim rynku powinny rzetelnie partycypować w budżecie - ponieważ korzystają z naszej infrastruktury i usług publicznych. Rozwiązanie istniejących problemów powinno mieć jednak charakter systemowy, a nie wycinkowy, dotyczący jednego, arbitralnie wskazanego sektora.**

O problemach ze ściągalnością CIT jako ZPP mówiliśmy głośno od lat. O tym, że jest to sprawa wciąż aktualna świadczyć może lista największych podatników CIT, czyli publikowane rokrocznie przez Ministerstwo Finansów zestawienie spółek o przychodach wyższych niż 50 mln euro. W 2023 r. liczyła ona 4 277 podmiotów. [1]

Jaki obraz malują zawarte na niej dane? W pierwszej kolejności rzuca się w oczy fakt, że duża grupa firm płaci stosunkowo niski podatek CIT lub wręcz nie uiszcza go wcale. Z danych wynika, że aż 15-20% największych podmiotów nie odprowadza podatku CIT nad Wisłą. Zgodnie z materiałami Ministerstwa w 2021 r. takich spółek było 480. W 2022 r. ich liczba wzrosła do 560, by w 2023 r. osiągnąć poziom blisko 780. [2] Oczywiście, nie oznacza to, że tyle firm sztucznie zaniża wysokość zobowiązań podatkowych. Zdarzają się naturalnie okresy, w których przedsiębiorstwa

- choćby z uwagi na zwiększone inwestycje - generują wyższe koszty i płacą mniejszy podatek. Jeśli jednak mamy przykłady graczy operujących w tych samych, wysoko konkurencyjnych sektorach i rozwijających się co najmniej w podobnym tempie, z których część płaci podatek CIT idący w dziesiątki, czy setki milionów złotych, a część konsekwentnie, rokrocznie wykazuje straty lub płaci minimalny podatek - to świadczy to o konkretnych zaburzeniach na rynku. Wbrew pojawiającej się w przestrzeni publicznej narracji, opisywany problem dotyczy szeregu sektorów, w tym również tych zupełnie "tradycyjnych". Mając to wszystko na uwadze, dochodzimy do wniosku, że bolączki naszego systemu podatkowego powinny być rozwiązywane w sposób powszechny, a nie sektorowy. Jest to dla nas tym bardziej uzasadniony pogląd, że jak do tej pory podatki sektorowe w Polsce odznaczały się wątpliwą skutecznością. Z reguły nie tylko nie realizowały założonych celów fiskalnych, ale też doprowadzały do wzrostu kosztów dla konsumentów i przedsiębiorców. Dość wspomnieć o wprowadzonej w 2021 r. opłacie cukrowej, która już w pierwszym roku swojego obowiązywania zwiększyła ceny napojów gazowanych o około 36%. [4] Ponadto, jak wykazała kontrola NIK, wpływy z tej daniny nie zawsze były później przeznaczane na cele związane z ochroną zdrowia. [5]

Równie mało spektakularnym bilansem może pochwalić się podatek bankowy z 2016r. Badania akademickie jasno dowodzą, że pociągnął on za sobą wzrost oprocentowania kredytów o około 20–24 punkty bazowe. Z kolei analizy NBP potwierdzają, że wyższe koszty zostały potem w dużej mierze przeniesione na klientów. [6] Warto w tym kontekście zaznaczyć, że przed wprowadzeniem podatku bankowego w debacie publicznej często formułowano pogląd, że z uwagi na swoją konstrukcję nie będzie on podatkiem przerzucalnym. Rzeczywistość jednak okazała się inna - mamy poważne obawy, że i w kontekście podatku cyfrowego jednym z potencjalnych skutków będzie przerzucenie jego kosztów na końcowych odbiorców usług, w tym firmy z sektora MŚP.

Przytoczone przykłady wyraźnie pokazują, że podatki sektorowe doprowadzają do zaburzeń rynkowych, niekoniecznie realizując stawiane przed nimi cele. Jest to kolejny

argument za fundamentalnym dla nas przekonaniem o konieczności działania systemowego - a nie celowanego w konkretną branżę.

Uzupełniając pragniemy zwrócić uwagę na ryzyko pogłębienia fragmentaryzacji regulacyjnej wskutek jednostronnego wprowadzenia podatku cyfrowego bez koordynacji na poziomie UE. Jest to szczególnie istotne z punktu widzenia rzeczywiście jednolitego rynku cyfrowego. Naturalnie część państw Unii Europejskiej zdecydowała się na wprowadzenie analogicznej daniny, nie jest to jednak wyznaczony europejskimi regulacjami standard.

Mając na uwadze powyższe względy, podkreślamy potrzebę skutecznego rozwiązania problemu agresywnej optymalizacji podatkowej, szczególnie poprzez:

- skuteczne egzekwowanie już istniejących reguł (ceny transferowe, GAAR, minimalny CIT po korektach wyjątków),
- wypracowywanie na poziomie UE i OECD wspólnych rozwiązań, które zapewnią równe zasady konkurencji,
- podejmowanie innego rodzaju działań systemowych, które obejmą wszystkie sektory gospodarki i będą miały powszechny charakter.

[1]<https://www.money.pl/banki/malgorzata-samborska/do-budzetu-wplacaja-miliardy-oto-liderzy-7081217055971904a.html>

[2]<https://www.nik.gov.pl/najnowsze-informacje-o-wynikach-kontroli/cit-przecieka-urzedom-skarbowym-przez-palce.html>

[3]<https://www.bankier.pl/wiadomosc/Bank-Pekao-najwiekszym-platnikiem-CIT-w-Polsce-Orlen-utrzymal-sie-na-podium-8821723.html>

[4]<https://businessinsider.com.pl/poradnik-finansowy/oszczedzanie/oplata-cukrowa-oplacila-sie-panstwu-ceny-wzrosly-do-budzety-wplynal-juz-ponad-miliard/xy77wlc>

[5]<https://www.nik.gov.pl/najnowsze-informacje-o-wynikach-kontroli/oplata-cukrowa-i-od-alkoholu.html>

[6] https://nbp.pl/wp-content/uploads/2022/10/346_en.pdf

[7]<https://www.prawo.pl/podatki/kontrole-cen-transferowych-zapowiedz-mf,534212.html>